

J. LÅG (ed.)

Chemical Climatology and Geomedical Problems

(The Norwegian Academy of Science and Letters, Oslo, 1992)

A Norvég Tudományos Akadémia és a Nemzetközi Talajtani Társaság "Geomedicina Munkacsoportja" rendszeresen szervez szimpóziumokat és konferenciákat a geokémia és a biológia, valamint orvostudomány kölcsönhatásairól a legszélesebb tematikák alapján.

A Munkabizottság vezetője, J. LÅG, érdeme, hogy e rendezvények szinte minden évben sikeresen bonyolódnak le, s anyaguk a Norvég Tudományos Akadémia kiadásában rendre meg is jelenik. Folyóiratunkban általában ismertetjük ezeket a kiadványokat.

1992-ben látott napvilágot a legújabb kiadvány "Chemical Climatology and Geomedical Problems" címmel, amely a hasonló nevű szimpózium anyagát tartalmazza. Maga a szimpózium 1992. május 21-22-én Osloban került megrendezésre.

A bevezető dolgozatban J. LÅG áttekintést ad a klíma kémiai vonatkozásai és a geomedicina közötti kapcsolatokról. Tulajdonképpen e kapcsolatok lényege a geokémiai kölcsönhatás, mely felöleli mindazon anyagok befolyását az élő szervezetre, amelyek vagy a mállás vagy talajképződés során, vagy pedig a kontamináció következtében kerülnek a talajokba. A szerző geográfiai és éghajlati szignifikanciát talált e geokémiai típusok között, ezen túlmenően a különböző betegség-típusokat okozó vagy elősegítő vegyületek, ill. sugárzások ha-

tását is értelmezi, figyelembe véve a zonális és klimatológiai eloszlást.

A további dolgozatok e gondolatkör konkrét alkalmazását, ill. a jelenségek megjelenési helyét és formáját ismertetik.

H. M. MELTZER és E. GLATTRE dolgozata az emberi szervezet által igényelt jód és szelén hiánytüneteit vizsgálja különböző földrajzi körülmények között, míg G. OVERNES és A. FROSLIE munkája ugyanezeknek a kérdéseknek az állategészségügyi vonatkozásait tárgyalja.

J. AASETH és J. RINGSTAD a magnéziumhiány és az egészség vonatkozásában közöl rövid áttekintést, G. THOMMESEN pedig azon személyek esetleges egészségügyi változásait vizsgálja, akik elektromos térerőnek vannak kitéve, beleértve a magzatra gyakorolt hatásokat is. Hasonló témakörrel foglalkozik J. MOAN, E. K. HENRIKSEN és A. DAHLBACK, dolgozatuk azonban korlátozza mondanivalóját a megnövekedett ultraibolya sugárzás hatására.

Igen érdekes témát taglal B. BOLVIKEN, aki az egyes klímaövezetek kémiai típusainak a helyi szóródását tanulmányozta Norvégiában. B. K. SITÅULA és L. R. BAKKEN a légköri nitrózusgázoknak, metán és szén-dioxid, a mérsékelt övezet erdőire gyakorolt hatását és eloszlását teszi tanulmányozás tárgyává. J. M. PACYNA a természetes forrásokból származó atmoszférikus elemeket tanulmányozza. H. STAALAND egy

kevésbé tanulmányozott kérdést, a nátriumnak az északi vadon élő kérődzők életfolyamataira gyakorolt hatásáról közül érdekes adatokat.

K. AAS az asztma és a légkör kémiája közötti kölcsönhatásról, míg D. BERGGREN és munkatársai pedig a savas lerakódásoknak a talaj kationjainak oldhatóságára és dinamikájára gyakorolt hatását vizsgálja.

L. E. HAUGEN, valamint M. LEJA és munkatársainak dolgozatai a csernobili szerencsétlenség következményeivel foglalkozik a geoszférában és atmoszférában megjelenő szennyezésekre vonatkozóan.

G. KONGSHAUG és munkatársai igen részletes összefoglalót publikálnak a talajba és növényekbe kerülő nyomelemek vonatkozásában felölelve szinte az egész témakört. L. C. B. MOLIONI

ugyancsak egy igen aktuális kérdéssel, nevezetesen az Amazonas medencéjében végrehajtott erdőirtások globális klimatológiai következményeit ismerteti. Hasonló témát dolgoz fel E. STEINNES, melyben az atmoszféra szennyezésének a természeti cirkulációs folyamatokra gyakorolt hatását írja le, főként Norvégiában folytatott kísérletek alapján.

A kötet utolsó dolgozata M. A. SAETHER tollából az atmoszféra szennyeződésének döntéshozatali kérdéseit és az ezzel kapcsolatos politikai programokat ismerteti.

A könyv igen korszerű, eredeti és széles spektrumot felölelő képet ad a témáról, ezért a legszélesebb szakterületek képviselői számára képez érdekes forrásanyagot.

Érkezett: 1993. január 20.

SZABOLCS ISTVÁN
MTA Talajtani és Agrokémiai
Kutató Intézete, Budapest